LOGICKÉ SYSTÉMY

Prednáška 7, 2014-2015

Ing. Adam Jaroš, PhD - prednášky, cvičenia

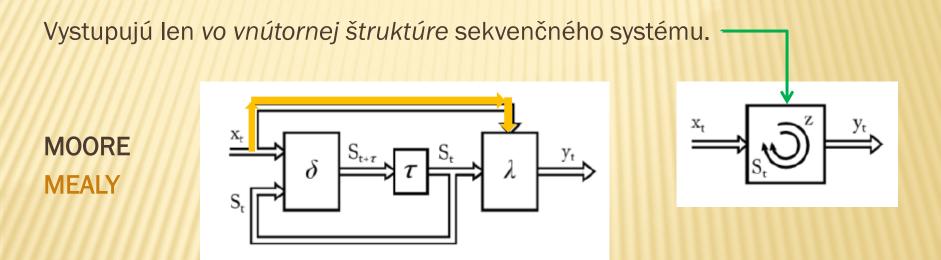
Ing. Michal Chovanec -cvičenia

Katedra technickej kybernetiky

Web predmetu: http://frtk.fri.uniza.sk

OPAKOVANIE-REPREZENTÁCIA STAVOV AUTOMATU

K reprezentácii **aktuálneho stavu automatu** sú potrebné ďalšie logické signály. Nazývame ich **vnútorné premenné**.

Budeme ich označovať z_i , i=1...q a ich počet je väčší alebo rovný ako dvojkový logaritmus počtu stavov automatu, t.j. $q \ge log_2$ (počet_stavov).

OPAKOVANIE – KÓDOVANIE VNÚTORNÝCH STAVOV AUTOMATU

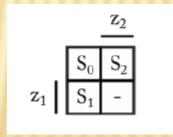
Priradenie kombinácii vnútorných premenných k vnútorným stavom automatu nazývame *kódovanie stavov automatu* (skrátene *kód automatu*) a jeho zápisu hovoríme *mapa kódovania*.

Kód automatu spravidla nie je jednoznačný.

Voľba kódu **má vplyv na zložitosť riešenia**.

Príklad

Kódovanie troch stavov s dvoma vnútornými premennými.

Mapa kódovania stavov (resp. *mapa kódovania*)

OPAKOVANIE — PRINCÍP NÁVRHU ASYNCHRÓNNEHO AUTOMATU S PRIAMYMI SPÄTNÝMI VÄZBAMI

Rozpíšme si prechodovú a výstupnú časť rovníc Moorovho a Mealyho automatu.

$$S^{\hat{}} = \delta(S, x)$$
$$y = \lambda(S)$$

$$S_{t+\tau} = \delta(S_t, x_t)$$
$$y_t = \lambda(S_t, x_t)$$

Uveďme si zápis *prechodovej rovnice*— $blok\delta$ pre Moorov a Mealyho automat: (zjednodušený zápis bez "času"), kde q—je počet stavov automatu

$$\begin{aligned} \vec{z}_1 &= \delta_1(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n) \\ \vec{z}_2 &= \delta_2(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n) \\ &\cdots \\ \vec{z}_q &= \delta_q(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n) \end{aligned}$$

Rovnica *výstupného priradenia*—*blok* λ, zjednodušený zápis bez "času": kde *m*—je počet výstupov automatu

$$y_1 = \lambda_1(z_1 \cdots z_q)$$

$$y_2 = \lambda_2(z_1 \cdots z_q)$$

$$\cdots$$

$$y_m = \lambda_m(z_1 \cdots z_q)$$

$$y_1 = \lambda_1(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n)$$

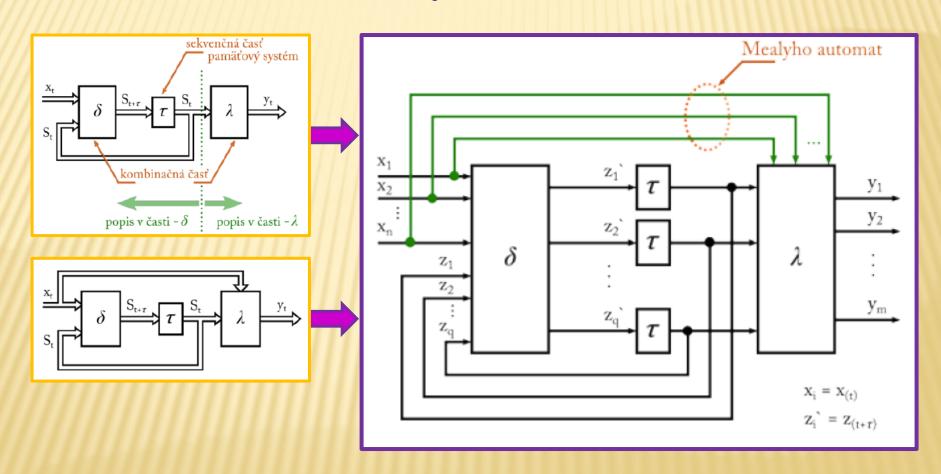
$$y_2 = \lambda_2(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n)$$

$$\cdots$$

$$y_m = \lambda_m(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n)$$

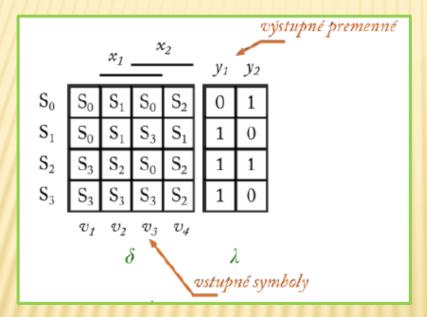
OPAKOVANIE — PRINCÍP NÁVRHU ASYNCHRÓNNEHO AUTOMATU S PRIAMYMI SPÄTNÝMI VÄZBAMI

Detailná štruktúra Moorovho a Mealyho automatu.

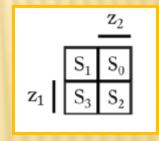

Príklad

Zapíšte Karnaughove mapy pre nové hodnoty vnútorných a výstupných premenných v **Moorovom automate** na obrázku.

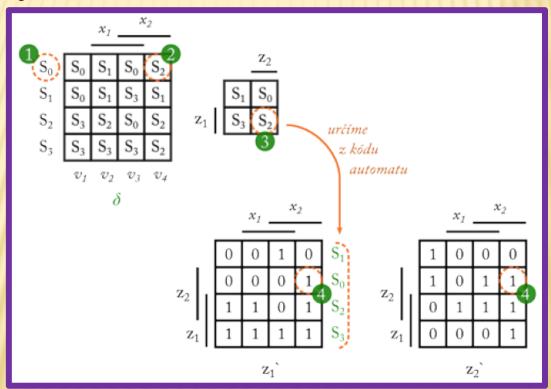
Moorov automat

Mapa kódovania stavov (kód automatu) Kód automatu je zadaný.

Riešenie

Karnaughove mapy *nových hodnôt vnútorných premenných*— z'_1 a z'_2 automatu. K výpočtu použijeme *blok* δ a *kód automatu*.

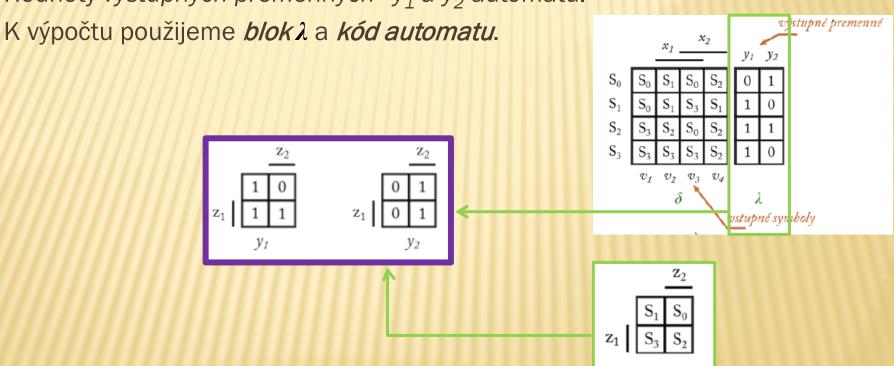

Pred vypĺňaním hodnôt Karnaughových máp vnútorných premenných si označme k riadkom *rozloženie stavov* na základe *kódu automatu*.

Riešenie

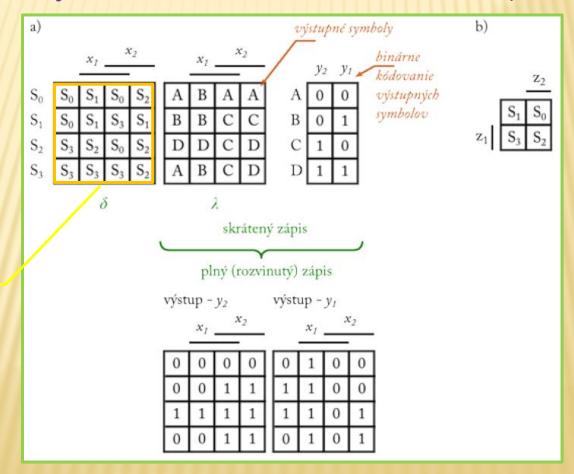
(pokračovanie)

Hodnoty výstupných premenných— y_1 a y_2 automatu.

Príklad

Zapíšte Karnaughove mapy pre nové hodnoty vnútorných a výstupných premenných v **Mealyho automate** na obrázku. Je zadaná *mapa kódovania*.

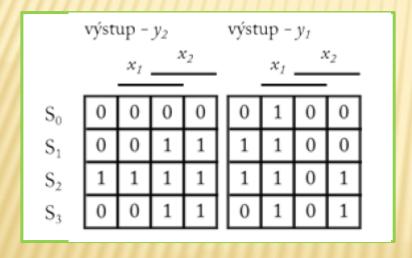

Blok **∂** je rovnaký ako v predošlom príklade

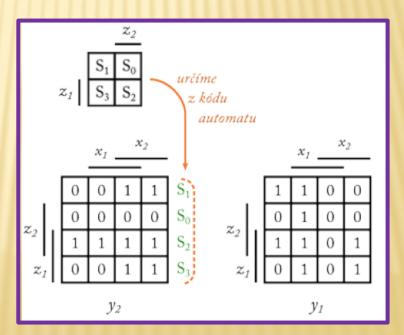
Riešenie

Karnaughove mapy vnútorných premenných sú rovnaké ako v riešení predošlého príkladu.

Na rozdiel od Moorovho automatu hodnoty výstupných premenných— y_1 a y_2 Mealyho automatu sú nasledovné:

Blok 2

OPAKOVANIE – NÁVRH SEKVENČNÝCH LOGICKÝCH SYSTÉMOV S ELEMENTÁRNYMI PAMÄŤAMI

Elementárna pamäť je logický systém, ktorý sa dá popísať Moorovým automatom. Má definované dva stavy a štyri vstupné symboly.

V praxi 99% všetkých číslicových systémov sú synchrónne automaty.

Návrh synchrónnych sekvenčných systémov (synchrónnych automatov) s pamäťami je náplňou predmetu Logické systémy.

Jedným zo základných prvkov SLO sú prvky, ktoré sú schopné zapamätať si hodnotu určitej dvojhodnotovej premennej. Sú to **preklápacie obvody** (ďalej len **PO**).

Preklápacie obvody majú väčšinou dve výstupné premenné, ktoré sú komplementárne. Označujú sa symbolmi Q a Q. Výstup Q sa nazýva priamy výstup a Q je negovaný výstup.

Stav preklápacieho obvodu sa posudzuje podľa hodnoty na výstupe Q.

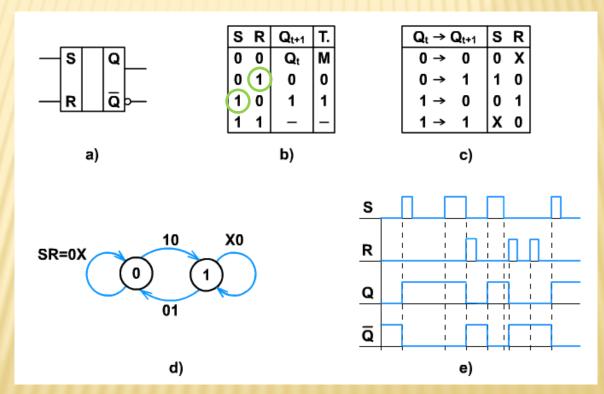
Vzhľadom na svoju vnútornú štruktúru sú PO aj elementárnou pamäťou. Ich výstupné stavy sa menia skokovo medzi 2 hodnotami logických úrovní. Podľa počtu stabilných stavov delíme PO na:

- bistabilné (BPO alebo BKO)
- monostabilné
- astabilné

OPAKOVANIE - ELEMENTÁRNE PAMÄTE-PAMÄŤ R-S

Klopný obvod R-S (Reset-Set)

- jednobitová pamäť, niekedy pamäť R-S
- synchrónna verzia pamäte má vstup hodinového signálu T_C (CLOCK, CLK, C)

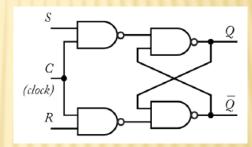
Preklápací obvod typu R-S(resp. S-R) a) schematická značka b) pravdivostná tabuľka c) tabuľka budiacich funkcií d) prechodový diagram e) časový diagram.

OPAKOVANIE — ELEMENTÁRNE PAMÄTE—PAMÄŤ R-S

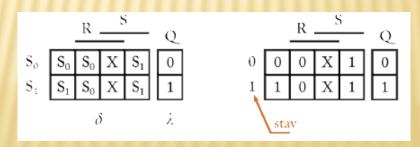
Asynchrónne zapojenie pamäte R-S z logických hradiel NAND.

 $\frac{S}{R}$ \bar{Q}

Zapojenie synchrónnej R-S pamäte "*citlivej na hladinu*" (aktívna pri High).

Zapíšme si správanie pamäte R-S, ktorá je zostavená z logických členov NAND. Odpovedajúci Moorov automat je (X – zakázaná kombinácia vstupov):

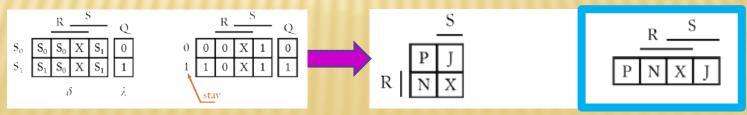

OPAKOVANIE - ELEMENTÁRNE PAMÄTE-TYPY SPRÁVANIA

Pre zápis automatu elementárnych pamätí si zaveďme nasledovné označenie. Máme štyri typy správania sa pamäte:

- *** Jednotkové správanie** (J): $0 \rightarrow 1$, $1 \rightarrow 1$ (tzn. výstup sa nastaví na hodnotu log. 1, nech mal akúkoľvek hodnotu).
- **Nulové správanie** (N): $0 \rightarrow 0$, $1 \rightarrow 0$ (tzn. výstup sa nastaví na hodnotu log. 0, nech mal akúkoľvek hodnotu).
- **Pamäťové správanie** (P): $0 \rightarrow 0$, $1 \rightarrow 1$ (tzn. výstup si pamätá predošlú hodnotu; nastaví rovnakú hodnotu).
- **Klopné správanie** (K): $0 \rightarrow 1$, $1 \rightarrow 0$ (tzn. výstup sa nastaví na opačnú hodnotu "preklopí").

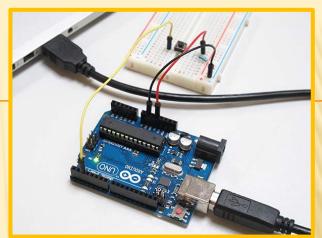
Zapíšme si správanie pamäte R-S, ktorá je zostavená z logických členov NAND. Odpovedajúci Moorov automat je:

PREDNÁŠKA 7

Embedded Systems

With Arduino IoT, WoT, IoE

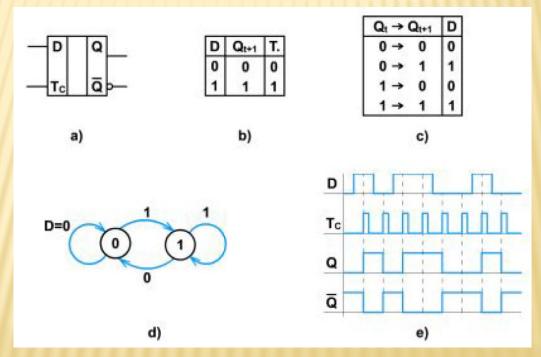
Témy prednášky:

- 1) Elementárne pamäte pamäť typu D
- 2) Elementárne pamäte pamäť typu J-K
- 3) Návrh sekvenčných logických systémov s elementárnymi pamäťami
- 4) Príklad návrhu Moorovho automatu s pamäťou J-K

ELEMENTÁRNE PAMÄTE—PAMÄŤ TYPU D

Klopný obvod D (Data)

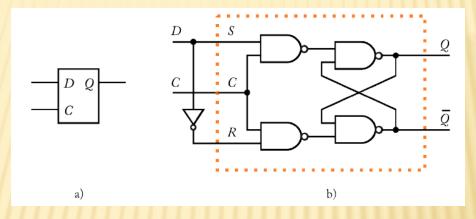
- jednobitová pamäť, niekedy pamäť typu D
- praktický význam má len **synchrónna verzia pamäte** (hodiny—T_C, resp. CLOCK)
- výstup obvodu (pamäte) sa mení len v čase trvania hodinového signálu

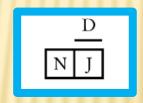
Preklápací obvod typu D a) schematická značka b) pravdivostná tabuľka c) tabuľka budiacich funkcií d) prechodový diagram e) časový diagram.

ELEMENTÁRNE PAMÄTE—PAMÄŤ TYPU D

Bloková schéma pamäte typu D – a), príklad zapojenia pamäte D (vytvorené zo synchrónnej R-S pamäte "citlivej na hladinu") – b).

Správanie pamäte typu D:

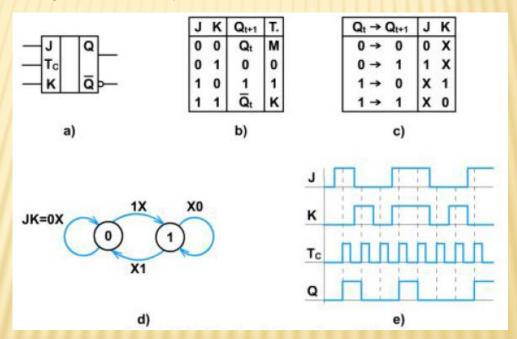

- Pamäť typu D je vždy synchrónna, tzn. má "externý" vstup hodiny (clock). Avšak pamäť typu R-S môže byť synchrónna aj asynchrónna. Zapojenia majú hodiny citlivé na "jednotkovú hladinu". Počas trvania úrovne log. 1 na vstupe hodinového signálu môže dochádzať k prestaveniu výstupu Q.
- Periodický hodinový signál k riadeniu pamätí získavame najčastejšie z oscilátora.

ELEMENTÁRNE PAMÄTE—PAMÄŤ TYPU J-K

Klopný obvod J-K (J = Set, K = Reset)

- jednobitová pamäť, niekedy: pamäť typu J-K
- len synchrónna verzia pamäte (teda vždy obsauje hodiny—T_C, resp. CLOCK)
- je to zdokonalená synchrónna pamäť R-S; *nemá* zakázanú kombináciu vstupov

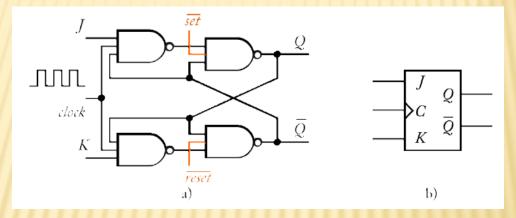
Preklápací obvod typu J-K a) schematická značka b) pravdivostná tabuľka c) tabuľka budiacich funkcií d) prechodový diagram e) časový diagram.

ELEMENTÁRNE PAMÄTE—PAMÄŤ TYPU J-K

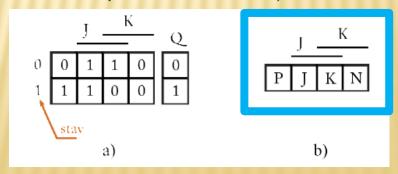
Zapojenie pamäte J-K získame zdokonalením klopného obvodu R-S – a), odpovedajúca schematická značka – b).

Výstup obvodu (pamäte) sa mení len v čase trvania hodinového signálu (úrovne

High).

Zjednodušený zápis správania sa pamäte typu J-K z obrázku "bez" stavov – a), symbolický zápis správania sa pamäte J-K – b).

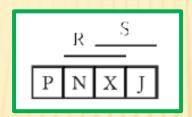
NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ - PAMÄŤ R-S

Príklad

Návrh asynchrónneho R-S klopného obvodu s nasledovným správaním.

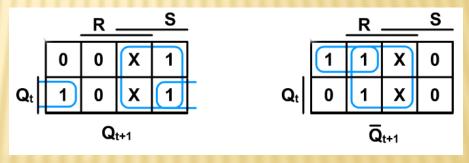
Je zadaná mapa správania R-S.

Zapojte R-S s hradlami NAND.

Riešenie

Zapíšeme si Karnaughove mapy pre priamy – Q a komplementárny výstup – Q.

Z Karnaughovej mapy zapíšeme konfigurácie

$$Q_{t+1} = S + Q_t . \overline{R} \qquad \overline{Q}_{t+1} = R + \overline{Q}_t . \overline{S}$$

NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ - PAMÄŤ R-S (NAND)

Riešenie

(pokračovanie)

$$Q_{t+1} = S + Q_t . \overline{R}$$

$$\overline{Q}_{t+1} = R + \overline{Q}_t.\overline{S}$$

Oba výrazy upravíme do NAND:

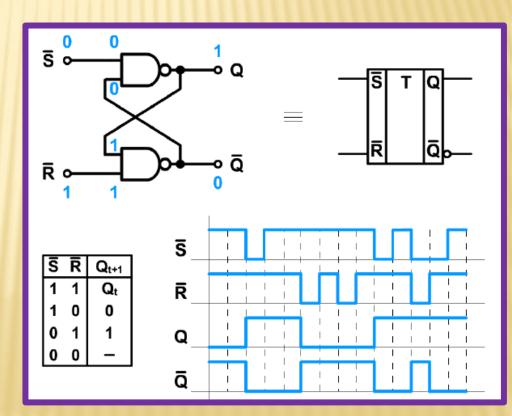
$$Q_{t+1} = \overline{\overline{Q}}_{t+1} = \overline{\overline{S} + Q_t.\overline{R}} = \overline{\overline{S}.\overline{Q_t}.\overline{R}}$$

$$\overline{\overline{Q}}_{t+1} = \overline{\overline{\overline{Q}}}_{t+1} = \overline{\overline{R} + \overline{\overline{Q}}_t.\overline{\overline{S}}} = \overline{\overline{R}.\overline{\overline{\overline{Q}}_t.\overline{\overline{S}}}}$$

$$Q = \overline{\overline{S} \cdot \overline{Q}}$$

$$\overline{Q} = \overline{\overline{S} \cdot Q}$$

Zakreslíme elektrickú schému R-S zloženú z NAND.

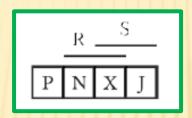
NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ - PAMÄŤ R-S

Príklad

Návrh asynchrónneho R-S klopného obvodu s nasledovným správaním.

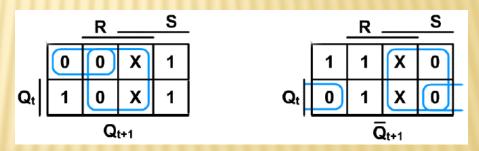
Je zadaná mapa správania R-S.

Zapojte R-S s hradlami NOR.

Riešenie

Zapíšeme si Karnaughove mapy pre priamy - Q a komplementárny výstup - Q.

Z Karnaughovej mapy zapíšeme konfigurácie

$$Q_{t+1} = \overline{R}.(Q_t + S)$$
 $\overline{Q}_{t+1} = \overline{S}.(\overline{Q}_t + R)$

NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ - PAMÄŤ R-S (NOR)

Riešenie

(pokračovanie)

$$Q_{t+1} = \overline{R}.(Q_t + S)$$
 $\overline{Q}_{t+1} = \overline{S}.(\overline{Q}_t + R)$

Oba výrazy upravíme do NOR:

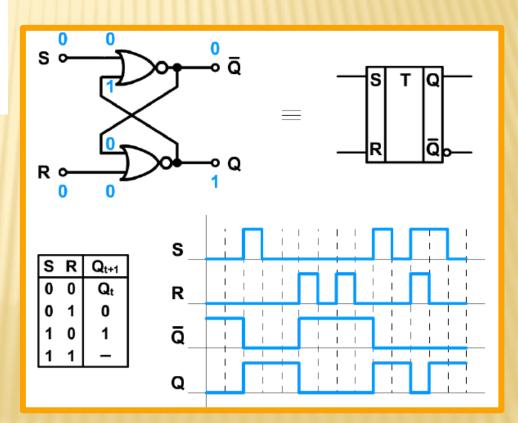
$$Q_{t+1} = \overline{\overline{Q}}_{t+1} = \overline{\overline{R}.(Q_t + S)} = \overline{R + \overline{(Q_t + S)}}$$

$$\overline{Q}_{t+1} = \overline{\overline{\overline{Q}}_{t+1}} = \overline{\overline{\overline{S}.(\overline{Q}_t + R)}} = \overline{S + (\overline{\overline{Q}_t + R})}$$

$$Q = \overline{R + \overline{Q}}$$

$$\overline{Q} = \overline{S + Q}$$

Zakreslíme elektrickú schému R-S zloženú z NOR.

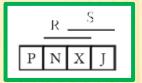

NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ - SYNCHRÓNNY R-S

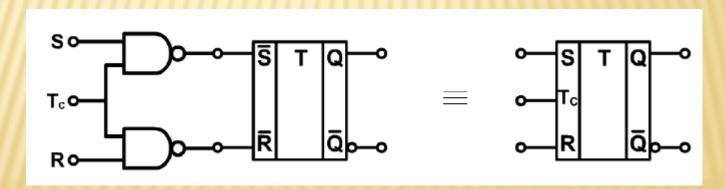
Príklad

Návrh synchrónneho R-S klopného obvodu s nasledovným správaním.

Riešenie

Ak požadujeme, aby záznam informácie zo vstupov R a S do preklápacieho obvodu nastal *len v určitom čase*, je možné doplniť asynchrónny S - R preklápací obvod (asynchrónna časť) vstupnými hradlami, ktoré sa budú otvárať *taktovacím impulzom T_C* (riadiaca časť).

NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ - SYNCHRÓNNY R-S

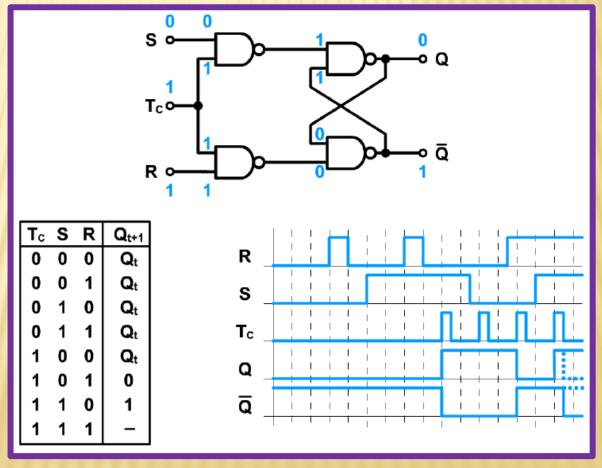
Riešenie

(pokračovanie)

Uveďme si len výsledok riešenia.

$$Q = \frac{\overline{\overline{S} \cdot T_c} \cdot \overline{Q}}{\overline{R} \cdot T_c} \cdot Q$$

$$\overline{Q} = \overline{R \cdot T_c} \cdot Q$$

NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ – **DVOJFÁZOVÝ SYNCHRÓNNY**R-S

Dvojfázový bistabilný preklápací obvod R-S (Master—Slave)

- Pri statických preklápacích obvodoch je stav obvodu určený úrovňou vstupného signálu.
- V prípade, ak dôjde k prekrytiu vstupných signálov pri asynchrónnych obvodoch, alebo k nedodržaniu šírky synchronizačného impulzu pri synchrónnych obvodoch, môže dôjsť ku vzniku hazardov, alebo sa obvod rozkmitá.
- Toto možno odstrániť dvojfázovým režimom taktovania.

Dvojčinné preklápacie obvody sa nazývajú tiež obvody s medzi pamäťou.

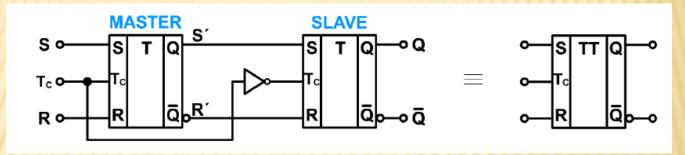
Dvojčinné (dvojfázové) preklápacie obvody sú riadene hranou taktovacieho impulzu (dynamické riadenie).

Nevýhody obvodov riadených úrovňou sú:

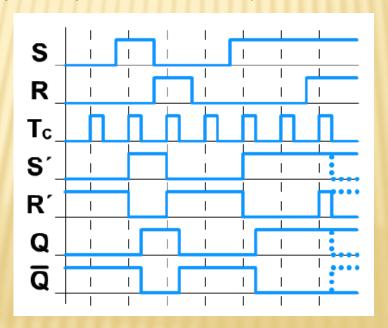
- možnosť zmeny výstupu po celú dobu aktívnej napäťovej úrovne na vstupe taktovacieho impulzu
- * nemožnosť použiť tieto obvody v čítačoch a posuvných registroch, pretože by sa signály na riadiacich vstupoch preklápacích obvodov počas aktívnej úrovne hodinového impulzu preniesli okamžite až na výstup celého obvodu.

NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ – DVOJFÁZOVÝ SYNCHRÓNNY R-S

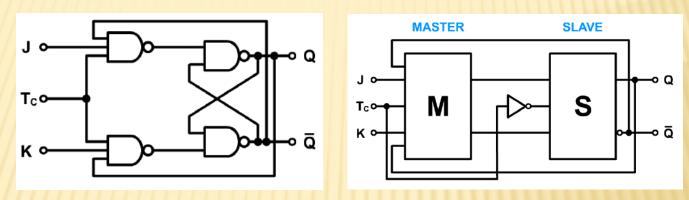
Preto je nutné mať k dispozícii takéto preklápacie obvody, ktoré budú mať oddelené vstupy od výstupov. **Princíp riešenia:**

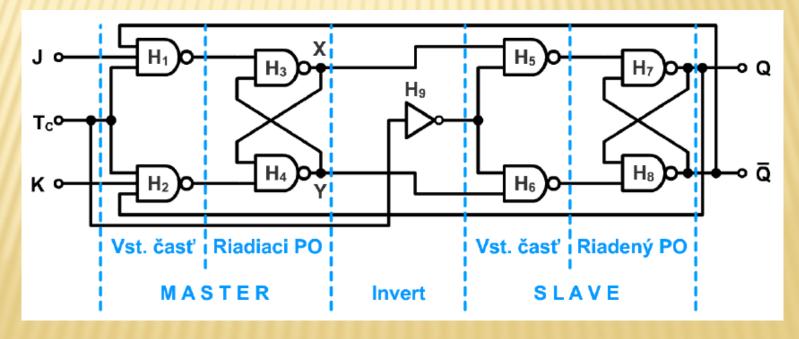
Dvojfázový bistabilný preklápací obvod R-S (Master-Slave) a jeho časovanie.

NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ – DVOJFÁZOVÝ SYNCHRÓNNY J-K

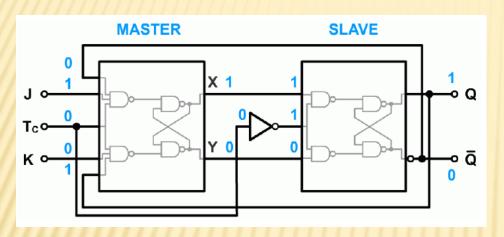

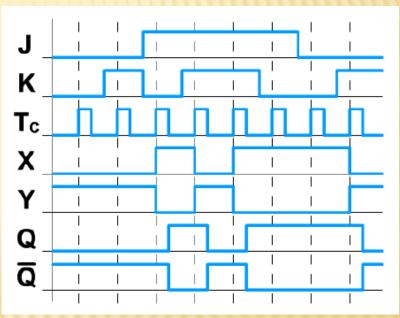
Dvojfázový bistabilný preklápací obvod J-K (Master-Slave).

NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ – DVOJFÁZOVÝ SYNCHRÓNNY J-K

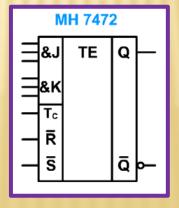
Činnosť preklápacieho obvodu J-K (Master-Slave) a jeho časovanie.

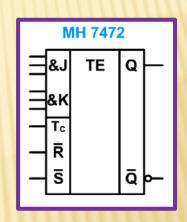
Integrovaný obvod 7472 (J – K pamäť) Vstupy: $J = J_1.J_2.J_3$

$$K = K_1.K_2.K_3$$

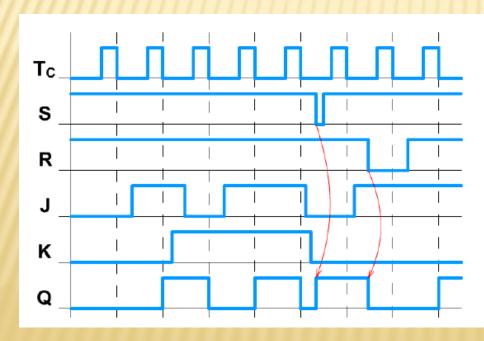

NÁVRH ELEMENTÁRNYCH PAMÄTÍ – DVOJFÁZOVÝ SYNCHRÓNNY J-K

Integrovaný obvod 7472 pamäť J – K

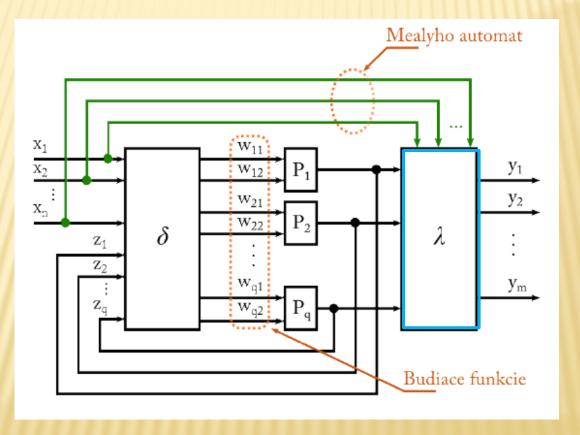

Časový diagram a pravdivostná tabuľka obvodu:

S	R	J	Κ	Tc	Q
0	1	Х	Χ	Х	1
1	0	х	Х	Х	0
0	0	х	Х	Х	-
1	1	0	0	0→1	Q
1	1	1	0	0→1	1
1	1	0	1	0→1	0
1	1	1	1	0→1	Q
1	1	х	Χ	0	Q

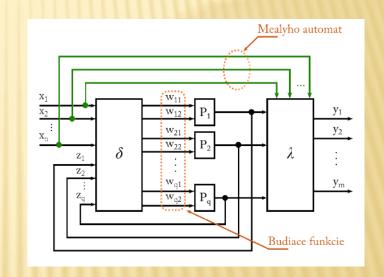
Použitie elementárnych pamätí v návrhu má vplyv na prechodovú časť – δ . Návrh bloku – λ sa oproti návrhu s priamymi spätnými väzbami *nemení*.

Bloková schéma Moorovho a Mealyho automatu s elementárnymi pamäťami.

Zápis prechodovej rovnice Moorovho a Mealyho automatu budiacich funkcií pamätí, zjednodušený zápis bez "času":

$$\begin{aligned} w_{11} &= \delta_{11}(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n) \\ w_{12} &= \delta_{12}(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n) \\ &\cdots \\ w_{q1} &= \delta_{q1}(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n) \\ w_{q2} &= \delta_{q2}(z_1 \cdots z_q, x_1 \cdots x_n) \end{aligned}$$

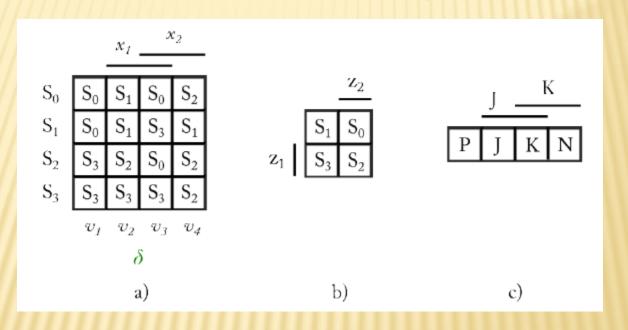
kde:

w_{ii} – funkcie budiacich signálov pamätí; kombinačný obvod

q – počet vnútorných premenných, ktoré kódujú stavy automatu

Príklad

Zapíšte Karnaughove mapy budiacich funkcií – w_{ij} v Moorovom automate.

Moorov automat zadaný tabuľkou prechodov – a), kód automatu – b) a zadané správanie pamäte J-K – c).

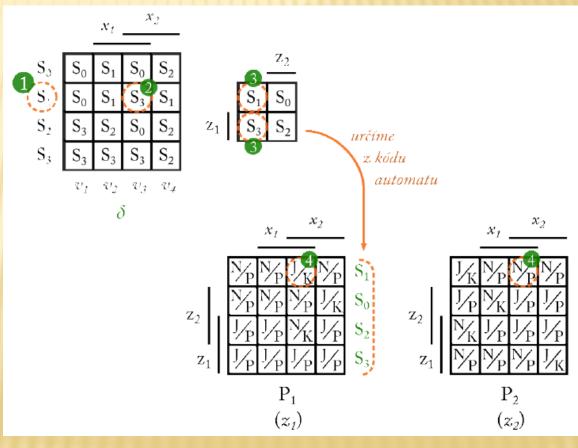
Riešenie

* Ako prvý krok zapíšeme *mapy správania sa J-K pamätí*. Každá mapa správania pamäte popisuje nastavenie hodnoty jednej vnútornej premennej určenej tabuľkou prechodov.

Mapy správania sa J-K pamätí.

Mapa správania P_1 popisuje zmeny vnútornej premennej z_1 a mapa P_2 podobne z_2 .

Jednotlivé kroky určovania hodnôt sú označené číslami 1 až 4.

Riešenie

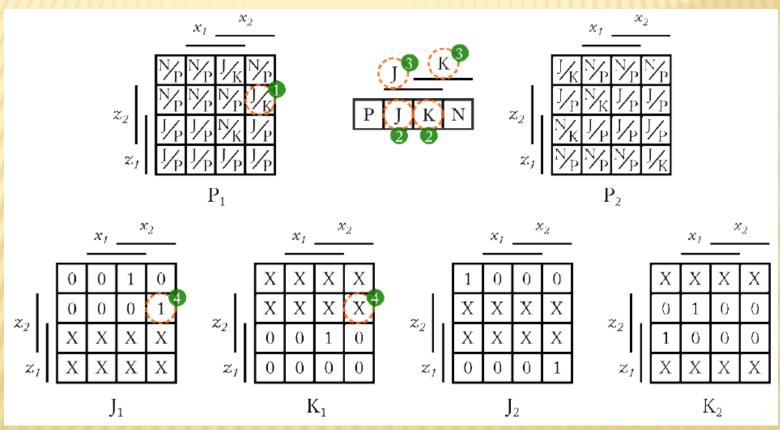
(pokračovanie)

Karnaughove mapy budiacich funkcií (signálov) určíme z máp správania sa pamätí a správania sa J-K pamäte.

Pre každú J-K pamäť zapíšeme dve Karnaughove mapy popisujúce hodnoty oboch budiacich logických signálov *J* a *K*.

Riešenie

(pokračovanie)

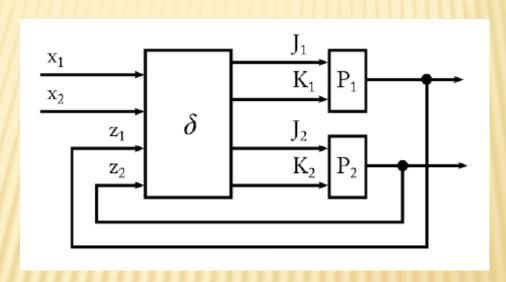

Karnaughove mapy budiacich funkcií J-K pamätí.

Riešenie

(pokračovanie)

Zapojenie prechodovej časti Moorovho automatu s pamäťami J-K je na obrázku.

Bloková schéma navrhnutej prechodovej časti – δ Moorovho automatu s elementárnymi pamäťami J-K.